

Γιορτάζει σήμερα η Νέα Σουμελά της Δράμας, σύμβολο του Ποντιακού Ελληνισμού

/ [Παράδοση](#)

Η Ορθόδοξη Εκκλησία τιμά σήμερα μια μεγάλη δεσποτική γιορτή, τη Μεταμόρφωση του Σωτήρος και στον προσφυγικό οικισμό της Νέας Κρώμνης, σε ένα από τα ομορφότερα προάστια της πόλης της [Δράμας](#), πανηγυρίζει ένας ιδιαίτερος ναός, που είναι πλέον άμεσα συνδεδεμένος με τον Ποντιακό Ελληνισμό. Ο λόγος για τη Λαυρεντιανή Μονή ή αλλιώς Νέα Σουμελά, ο ναός της οποίας τιμάται στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος.

Παραμονή της μεγάλης γιορτής και η χαρά των εκατοντάδων πιστών, μέλη

ποντιακών συλλόγων και σωματείων που κατέκλυσαν τον περίβολο της επιβλητικής μονής, ήταν διάχυτη στα πρόσωπά τους. Καθώς για πρώτη φορά, μετά την εκ βάθρων ανακατασκευή του από τον μακαριστό μητροπολίτη Δράμας κυρό Παύλο, ο ναός άνοιξε τις πόρτες του σε πιστούς, προσκυνητές και απλούς επισκέπτες.

Πρόκειται για ένα μνημειακό ναό που προκαλεί τον θαυμασμό του επισκέπτη με τις εντυπωσιακές ψηφιδωτές εικόνες και κτητορικές επιγραφές, τις ορθομαρμαρώσεις, τα περίτεχνα ανάγλυφα πλακίδια iznik, αλλά και τα συμβολικά κειμήλια που τον κοσμούν. Σε όλο το ναό είναι διάχυτη η αίσθηση πως ο Πόντος παραμένει μια ζώσα πραγματικότητα και όχι απλώς μια ξεχασμένη ιστορία. Ενώ υπάρχουν σαφείς αναφορές στη γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού και στον εκπατρισμό από τις αλησμόνητες πατρίδες.

Εισερχόμενος ο επισκέπτης στον κυρίως ναό αντικρίζει έναν σταυρό λαυξευμένο στην πέτρα με χρονολογία 1902, την οποία ο μακαριστός μητροπολίτης Δράμας έφερε το 1997 από την Κρώμνη του Πόντου, από τον εκεί ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, του συνοικισμού Αλχαζάντων. Τον τοποθέτησε στον υπέρυθρο του ιερού ναού και περιβάλλεται από τις κλαίουσες μορφές της Θεοτόκου και του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου που συνοδεύονται από στίχο ενός γνωστού ποντιακού τραγουδιού: «ΜΗ ΚΛΑΙΣ ΜΗ ΚΛΑΙΣ ΑΙ ΓΙΑΝΝΕ ΜΟΥ ΚΑΙ ΔΕΡΝΟΚΟΠΙΣΚΑΣΑΙ - Η ΡΩΜΑΝΙΑ ΑΝ ΠΕΡΑΣΕΝ ΑΝΘΕΙ Κ ΦΕΡΕΙ ΚΙ ΑΛΛΟ».

Στο παρεκκλήσι, στη δυτική πλευρά του ναού, με το ξυλόγλυπτο τέμπλο, που τιμάται στην Κοίμηση της Θεοτόκου, υπάρχει μια μοναδική αναπαράσταση του Πόντου από πέτρες και από κάτω έχει την επιγραφή: «ΞΗΡΑΝΘΗΤΩ ΗΜΙΝ Ο ΛΑΡΥΓΞ ΕΑΝ ΕΠΙΛΑΘΩΜΕΘΑ ΣΟΥ Ω ΠΑΤΡΙΑ ΠΟΝΤΙΑ ΓΗ». Η φράση «Ξηρανθήτω ημίν ο λάρυγξ εάν επιλαθώμεθά σου, ω πατρία Πόντια γη» είναι μια αρχαϊκή έκφραση, που σημαίνει «Ας ξεραθεί ο λαιμός μας αν σε ξεχάσουμε, ω πατρίδα Πόντια γη». Είναι μια κατάρα, η οποία εκφράζει την αφοσίωση και την αγάπη για την πατρίδα, στην προκειμένη περίπτωση τον Πόντο».

Το αρχικό ναύδριο που κατασκευάστηκε ήταν η πρώτη προσπάθεια αναβίωσης της Παναγίας Σουμελά του Πόντου στη δεκαετία του 1930. Ιδρύθηκε από τον τότε μητροπολίτη Χαλδίας Λαυρέντιο Παπαδόπουλο εκ Βαρενούς της Κρώμνης (1922-1928), γι' αυτό και ονομάζεται Λαυρεντιανή.

Ένας ναός που θα κρατά άσβεστη τη μνήμη του Πόντου

Ο Λαυρέντιος εγκαθίδρυσε τον πρώτο ναό στη μνήμη της Παναγίας Σουμελά στην Ελλάδα, τοποθέτησε το πρώτο αντίγραφο της εικόνας, προτού ακόμα μεταφερθεί αυτή στην Ελλάδα από τον Πόντο. Γι' αυτό και ονόμασε τη μονή Νέα Σουμελά. Το πρώτο καθολικό, εγκαινιάστηκε το 1927, αλλά κατεδαφίστηκε το 2006 λόγω στατικών προβλημάτων, ώστε να ανοικοδομηθεί ένα νέο καθολικό, ανάλογο του βάρους της ιστορίας της μονής που συνδέεται με την Παναγία Σουμελά του Πόντου.

Μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, ο καθηγητής Ιστορίας και επιστημονικός συνεργάτης της Έδρας Ποντιακών Σπουδών του ΑΠΘ Θεοδόσης Κυριακίδης υπογραμμίζει: «Όπως συνέβη σε πολλές περιοχές της Μακεδονίας και της Θράκης όπου εγκαταστάθηκαν οι πρόσφυγες, μαζί τους τοποθετήθηκαν ή μετατέθηκαν και πρόσφυγες μητροπολίτες που επίσης ακολούθησαν τον δρόμο της προσφυγιάς μαζί με το

ποίμνιό τους. Ένας εξ αυτών, ο μητροπολίτης Χαλδίας Λαυρέντιος, που εγκαταστάθηκε στην Δράμα και δημιούργησε μια νέα μονή, τη λεγόμενη Λαυρεντιανή ή Νέα Σουμελά, προκειμένου εκεί να διασώζεται η μνήμη του Ποντιακού Ελληνισμού».

«Εκείνος ο οποίος εργάστηκε με αξιόπεραστο ζήλο, άοκνα, για τη μνήμη του ποντιακού ελληνισμού στη Δράμα», συνεχίζει ο κ. Κυριακίδης, ήταν ο μακαριστός μητροπολίτης Δράμας. Ανακαίνισε εκ βάθρων πολυτελώς τη Νέα Σουμελά και φρόντισε να συγκεντρώσει εκτός από σπάνια κειμήλια του Πόντου και όλους τους κεκοιμημένους μοναχούς της παλαιάς Σταυροπηγιακής μονής Σουμελά της Ματσούκας του Πόντου».

Ο πρώτος κτήτορας της μονής, ο Λαυρέντιος, αφιέρωσε τον πρώτο ναό, μόλις το 1927, στη μνήμη των θυμάτων της Γενοκτονίας του ποντιακού ελληνισμού, τοποθετώντας μάλιστα στην ανατολική πλευρά την επιγραφή: «Των υπέρ πίστεως και πατρίδος μαρτυρησάντων Ποντίων αιωνία η μνήμη».

Η ολοκλήρωση της κατασκευής του εντυπωσιακού λατρευτικού οικοδομήματος, χτισμένο στα πρότυπα αγιορείτικων εκκλησιών, που δεσπόζει επιβλητικά στην δυτική είσοδο της Δράμας, σταμάτησε σχεδόν βίαια, μετά τον αδόκητο θάνατο του μητροπολίτη Παύλου. Ωστόσο, είναι σίγουρο, πως θα συνεχίσει να αποτελεί ένα πνευματικό ανάχωμα λήθης και έναν ιερό τόπο που κρατά άσβεστη την μνήμη του Πόντου. Μέσα στους τοίχους της Μονής, αντηχεί ο πόνος του ξεριζωμού, αλλά και η ελπίδα της συνέχειας, η οποία θα εκφράζεται από την λειτουργική ζωή, τα προσκυνήματα και τις πολιτιστικές δράσεις που θα φιλοξενεί εφεξής.

Ο νέος μητροπολίτης Δράμας κ. Δωρόθεος, καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να συνεχιστεί το έργο του προκατόχου του, προκειμένου να τιμηθεί η μνήμη τόσο του πρώτου κτήτορα της Μονής, μητροπολίτη Χαλδίας Λαυρέντιου όσο και των δύο από τους τελευταίους μοναχούς της Παναγίας Σουμελά, του ηγούμενου Άνθιμου Μασμανίδη και του ιερομόναχου Πολύκαρπου Αδάκτυλου – Παρμαξούς, που εγκαταστάθηκαν αργότερα στην Νέα Σουμελά.

Η ανακομιδή των ιερών λειψάνων του μητροπολίτη Λαυρέντιου πριν από λίγες ημέρες, οι λαμπροί εορτασμοί τόσο την παραμονή της εορτής όσο και σήμερα, με την τέλεση της πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας, φανερώνουν το ενδιαφέρον και την προσπάθεια του νέου ποιμενάρχη της ακριτικής Δράμας.

Πηγή: ΑΠΕ - ΜΠΕ/ Β. Λωλίδης